

**Samverkan för en mer kunskapsbaserad, jämlik och
resurseffektiv vård**

Landsting/regioners system för kunskapsstyrning

System för kunskapsstyrning/lärande system

En sammanhållen struktur för kunskapsstyrning för att skapa förutsättningar för en mer kunskapsbaserad och jämlik vård.

*Vår framgång räknas i
liv och jämlik hälsa*

Tillsammans gör vi varandra framgångsrika

Målområden - God vård

- ▶ **Kunskapsbaserad.** Vården ska baseras på bästa tillgängliga kunskap och bygga på både vetenskap och beprövad erfarenhet.
- ▶ **Säker.** Vården ska vara säker. Riskförebyggande verksamhet ska förhindra skador. Verksamheten ska präglas av rättssäkerhet.
- ▶ **Individanpassad.** Vården ska ges med respekt för individens specifika behov, förväntningar och integritet. Individen ska ges möjlighet att vara delaktig.
- ▶ **Jämlik.** Vården ska tillhandahållas och fördelas på lika villkor för alla.
- ▶ **Tillgänglig.** Vården ska vara tillgänglig och ges i rimlig tid; ingen ska behöva vänta oskälig tid på vård eller omsorg.
- ▶ **Effektiv.** Tillgängliga resurser ska användas på bästa sätt för att kunna erbjuda bästa möjliga vård till hela befolkningen.

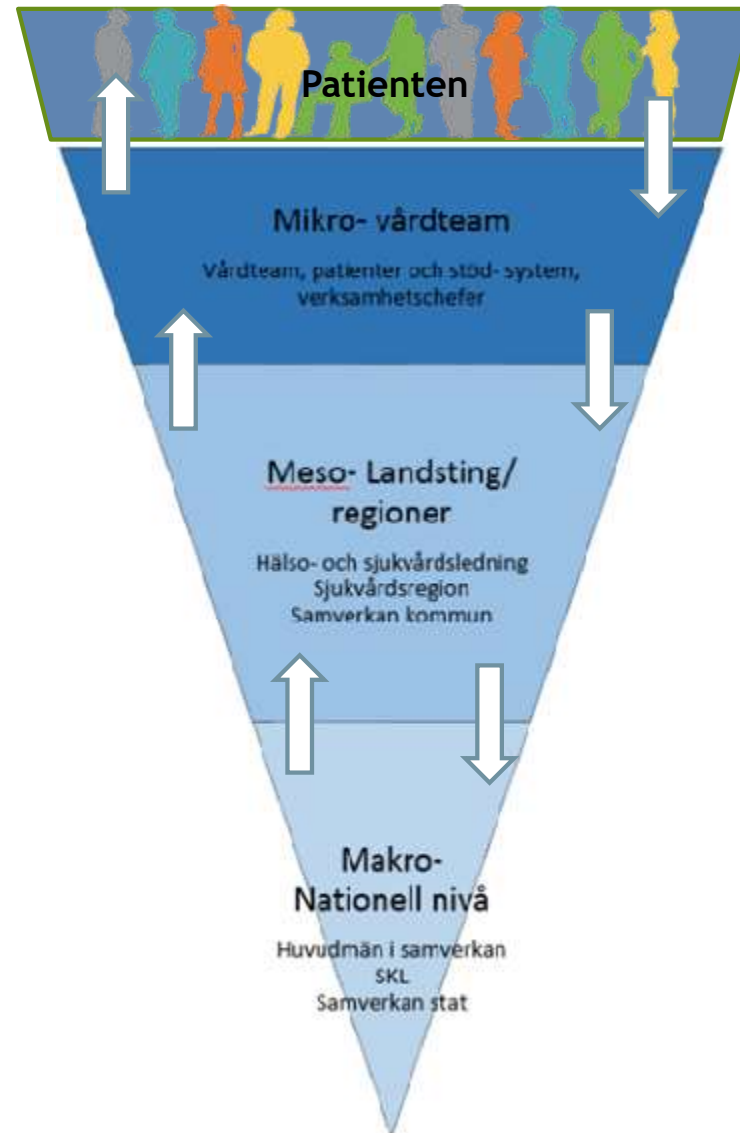
Samverkan för en mer kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård

Patienter som medskapare

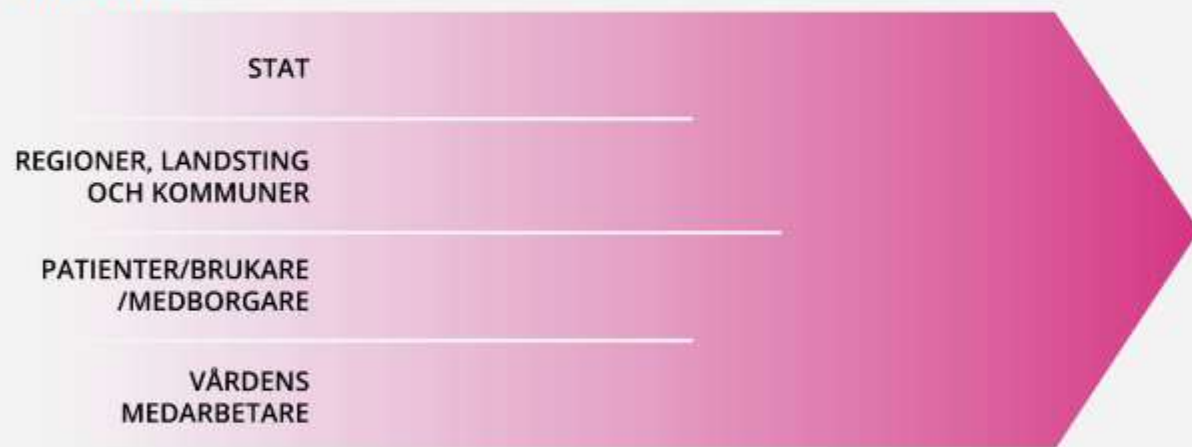
- ▶ Vi **använder** den (bästa tillgängliga) **kunskap** som finns i varje möte
- ▶ Mötet **följs upp och analyseras** på såväl individnivå som på gruppnivå
- ▶ **Ny kunskap** kan snabbt omsättas, och ny kunskap genereras och systematiseras
- ▶ Identifiering och prioritering av nya **förbättringsområden** tillsammans med patienten är en del av vardagen
- ▶ Det är **enkelt** att jobba kunskapsbaserat

Samspel för ökad kunskapsstyrning

Färdplan - från akutsjukhus till nära vård

Historia

2017 2019 2022 2027

Målbild

En hälso- och sjukvård med primärvården som bas, i samspel med sjukhus och kommunala insatser, och tydligt utgående från patientens behov. En målbild baserad på god och nära vård.

Nationella Programområden (NPO) (Regionalt värdskap)

(Respektive NPO speglar hela vårdkedjan: prevention, primärvård, specialistvård, rehabilitering, omvårdnad etc)

Nära vård
Akut vård
Infektionssjukdomar
Cancersjukdomar
Endokrina sjukdomar
Psykisk hälsa
Nervsystemets sjukdomar
Ögonsjukdomar
Öron-, näsa- och halssjukdomar
Hjärt- och kärlsjukdomar
Lung- och allergisjukdomar
Rörelseorganens sjukdomar
Hud- och könssjukdomar
Mag- och tarmsjukdomar
Njur- och urinvägssjukdomar
Kvinnosjukdomar och förlossning
Barn och ungdomars hälsa
Sällsynta sjukdomar
Tandvård

Nationella samverkansgrupper (NSG)

Metoder för kunskapsstöd

Kvalitetsregister

Uppföljning och analys

Läkemedel/medicinteknik

Forskning/Life Science

Patientsäkerhet

Tillfälliga satsningar

Programområden (nationella resp regionala)

- Nära vård
- Akut vård
- Infektionssjukdomar
- Cancersjukdomar *(RCC i samverkan redan igång)*
- Endokrina sjukdomar
- Psykisk hälsa *(start sommar 17)*
- Nervsystemets sjukdomar *(start höst 17)*
- Ögonsjukdomar
- Öron-, näsa- och halssjukdomar
- Hjärt- och kärlsjukdomar
- Lung- och allergisjukdomar
- Rörelseorganens sjukdomar
- Hud- och könssjukdomar
- Mag- och tarmsjukdomar
- Njur- och urinvägssjukdomar
- Kvinnosjukdomar och förlossning *(start höst 17)*
- Barn och ungdomars hälsa
- Sällsynta sjukdomar
- Tandvård

Nationella programområden (NPO)

Uppdrag

1. Hur ser det ut idag? Behovs- och gapanalys
 - Åtgärder/förslag/prioritera
2. Utser nationella arbetsgrupper
3. Omvärldsspaning
4. Kunskapsstöd för jämlik hälsa och vårdbehandlingsrekommendationer - SVF
5. Kvalitetsregister
6. Ordnat införande/ordnad utfasning
7. Nivåstrukturering
8. Bidra i arbete med ev statliga satsningar
9. Samverka med myndigheter inom aktuellt område
10. Annat
t ex ehälsa, kompetensutveckling

- En grupp per programområde
- Regionalt värdskap/placering
- Representation från samtliga regioner (dvs 6 ledamöter)

Stödresurser: processledare från vårdregion, metodstöd, statistik- och analysstöd, annat

Sammansättning nationella programområden (NPO) och nationella arbetsgrupper

NPO består av:

- ✓ 6 ledamöter och en processledare

Representanter från respektive sjukvårdsregion. Bred professionell kompetens inom fältet och regionalt mandat

NPOs Nationella arbetsgrupper:

- ✓ Experter (primär- och specialistvård)
- ✓ Kvalitetsregister
- ✓ Patientföreträdare
- ✓ Vårdprogram
- ✓ Ev kommunrepresentation

Arbetet stöds av processledaren för NPO samt stödfunktion på SKL.

Representation från samtliga regioner

Jämn könsfördelning ska eftersträvas.

Multiprofessionell sammansättning samt representativet från så väl sjukhus- som primärvård.

Förslag under diskussion: NPO processledarens uppdrag/roll

Processledarens uppdrag innebär att administrativt leda arbetet i nära samarbete med ordförande i Nationellt programområde i enlighet med de riktlinjer och arbetssätt som gäller för den sammanhållna strukturen.

- ▶ Processledaren ansvarar för att Nationella programområden arbetar i enlighet med fastställda riktlinjer, processer och rutiner inom den sammanhållna strukturen. Till exempel:
 - Använder mallar för dagordning, protokoll, verksamhetsplan, budget, uppföljning, årsredovisning etc.
 - Är processtöd för de aktiviteter inom NPO och dess arbetsgrupper t.ex. metoder för omvärlds- och behovsanalys, Nationella vårdprogram (diagnos- och behandlingsrekommendationer)
 - Säkrar att nomineringar till arbetsgrupper sker enligt fastställd rutin och mall
- ▶ Förbereder och protokollför möten (kallelser, dagordning, protokoll, mötesbokningar)
- ▶ Deltar på möten och utbildningar som sker inom ramen för strukturens arbete och samordning
- ▶ Säkerställer kontakten med stödfunktionen, andra NPO, samverkansgrupper och andra nyckelgrupper i strukturen

Processledaren bör:

- Vara väl förtrogen i det svenska hälso- och sjukvårdssystemet och kunskapsstyrning (nationellt, regionalt och lokalt)
- Ha erfarenhet av projektledning- och eller utredningsarbete
- Ha en god förmåga att samarbeta och är van att hantera experter/expertgrupper
- Kan kommunicera väl i tal och skrift

Regionala programområden

Uppdrag

1. Genomföra behovsinventering och bidra till det nationella programområdets behovsanalys och omvärldsbevakning
2. Initiera frågor för nationell samverkan
3. Skapa regionala tillämpningar av nationella kunskapsunderlag och beslutsstöd
4. Ta emot, anpassa och omsätta nationell kunskap för att det ska nå ut till patientmötet
5. Stödja spridning och implementering av bästa möjliga tillgängliga kunskap
6. Samverkan med regional registercentrumorganisation
7. Specifika regionala uppdrag

Nationella samverkansgrupper (NSG)

- Metoder för kunskapsstöd
- Kvalitetsregister
- Uppföljning och analys
- Läkemedel/medicinteknik
- Forskning/Life Science
- Patientsäkerhet

- Vid behov kan ytterligare samverkansgrupper inrättas inom ramen för modellen t ex för tillfälliga satsningar

Uppdrag

Varierar beroende på område, t ex

- Förvaltning/utveckling
- Behovsanalys
- Utser expert-, projekt-, referensgrupper
- Omvärldsspaning
- Annat...

En samverkansgrupp per område

- Regionala representanter

- Stöd från nationell stödfunktion på SKL

Redan startade grupper oktober 2017

- ▶ Nationella programområden (NPO)
 - ▶ Cancersjukdomar - RCC i samverkan
 - ▶ Psykisk hälsa - juni 17
 - ▶ Nervsystemets sjukdomar - okt 17
 - ▶ Kvinnosjukdomar och förlossningar - okt 17
- ▶ Nationella samverkansgrupper (NSG)
 - ▶ Uppföljning och analys - aug 17
 - ▶ Kvalitetsregister - okt 17
 - ▶ Metoder för kunskapsstöd - behöver startas så snart som möjligt
 - ▶ Nationell arbetsgrupp strukturerad vårddokumentation - behöver startas så snart som möjligt
- ▶ NSK-Regiongrupp
 - ▶ NSK-Regiongrupp fungerar tills vidare som beredningsgrupp till den interimistisk styrgruppen/styrgruppen
- ▶ Nationellt kliniskt kunskapsstöd
 - ▶ beta.nationelltklinisktkunskapsstod.se/

Nomineringsprocesser

Nationella programområden

- ▶ Nationella programområden - nominering sker via NSK-Regiongrupp. Fastställs av SKS.
- ▶ Ledamöter i nationella arbetsgrupper nomineras av aktuellt NPO enligt upprättad rutin inom kunskapsstyrningsstrukturen. NPOs processledare säkrar att rutinen följs. Regional representant fastställs av respektive region. Övriga ledamöter fastställs av NPO.

Nationella samverkansgrupper

- ▶ Nationella samverkansgrupperna - nominering sker via NSK-Regiongrupp. Fastställs av SKS.

Mandatperioder: 2-3 år i inledningen (omlott), möjlighet till förlängning 1 alt 2 år.

Vårdskap NPO

- ▶ Varje region tar på sig att vara värd för 2-3 NPO.
- ▶ Vård för NPO för cancersjukdomar, psykisk hälsa och kvinnosjukdomar och förlossning är SKL så länge statliga medel finns
- ▶ Vårdskapet innebär att förse NPO med processledare

Diskussion: Ska det regionala vårdskapet även inkludera stöd i viss kommunikation, statistik, analys, administration (bokningar, jävshantering, dokumenthantering, fakturering)

Ordförandeskap NPO och NSG

- ▶ Ordförande: Gruppen föreslår vem som ska vara ordförande. SKS fastställer.
- ▶ Mandatperiod 2 år med möjlighet till förlängning ytterligare 2 år. (dvs max 4 år)

Styrgrupp för kunskapsstyrning i samverkan (SKS)

Uppdrag

1. Verka för att kunskapsstyrningen blir ett stöd för huvudmännen och professionen och att den är samordnad, effektiv, ändamålsenlig och användbar.
2. Stöd och en arena för dialog mellan huvudmännen och staten i kunskapsstyrningsfrågor på tjänstemannanivå i strategiska samverkansmöten med staten, t ex. Rådet för styrning med kunskap.
3. Godkänna verksamhetsplaner, fördela och följa upp de gemensamma medlen, hålla riktningen utifrån vision- och målbeskrivning och göra horisontella prioriteringar för kunskapsstyrningsfältet.

Består av:

- Två representanter från landstingsdirektörsföreningen
- Fyra representanter från hälso- och sjukvårdsdirektörsnätverket
- En representant från SKL

Samtliga sex sjukvårdsregioner ska vara representerade.

Vid behov kan styrgruppen utökas med ytterligare ledamöter.

Ledamöter samt ordförande utses av landstings- och regiondirektörsföreningen.

Interimistisk styrgrupp 2016/17

Sydöstra sjukvårdsregionen: Mats Bojestig, Region Jönköpings län (ordförande)

Norra sjukvårdsregionen: Anders Sylvan, Västerbottens läns landsting

Uppsala/Örebro sjukvårdsregion: Bo Svedberg, Region Gävleborg

Västra sjukvårdsregionen: Ann Söderström, Västra Götalandsregionen

Södra sjukvårdsregionen: Rita Jedlert, Region Skåne

Stockholm/Gotland sjukvårdsregion: Kitty Kook Wennberg, Stockholms läns landsting

SKL: Hans Karlsson (ersättare Marie Forslund)

Sofia Tullberg, sekreterare, SKL

Föredragande

Marie Lawrence, SKL

Beredningsgrupp till styrgruppen

Uppdrag

1. Stödjer styrgruppen i dess uppdrag genom att ta emot och bereda underlag från programområdena inför ställningstagande, horisontella prioriteringar och beslut i styrgruppen.
2. Bidrar till att säkra och stödja samordning mellan programområden och mellan programområdena och samverkansgrupperna.
3. Säkrar och stödjer perspektiv så som t.ex. vårdkedjor, multisjuklighet och ekonomisk värdering in i programområdenas arbete
4. Förankrar pågående arbete ut i respektive region.

NSK-Regiongrupp fungerar tills vidare som beredningsgrupp

Styrgruppen beslutar om beredningsgruppens sammansättning och omfattning utifrån behov.

NSK-Regiongrupp fungerar tills vidare som beredningsgrupp till den interimistisk styrgruppen/styrgruppen

Ordinarie ledamöter i NSK-regiongrupp

Västra sjukvårdsregionen

Anna Wallman, VGR

Anders Carlqvist, VGR

Sydöstra sjukvårdsregionen

Karl Landergren, Landstinget i Kalmar län

Mats Bojestig, Region Jönköpings län,
Ordförande

Uppsala/Örebro sjukvårdsregion

Ylva Nilsagård, Region Örebro län

Marianne Van Rooijen, Uppsala läns landsting

Lena Burström, Region Västmanland

Stockholm/Gotland sjukvårdsregion

Maria Samuelsson-Almén, SLL

Björn Wettermark, SLL

Johannes Blom, SLL

Norra sjukvårdsregionen

Monika Johansson, Landstinget Västernorrland

Susanne Waldau, Västerbottens läns landsting

Södra sjukvårdsregionen

Thomas Troëng, Landstinget Blekinge

Christer Lindbladh, Region Skåne

Thomas Lindén, Region Halland

Nationell stödfunktion

Uppdrag

1. Bidra med koncept, mallar och till ett likartat arbetssätt inom strukturen
2. Säkra strukturens inre samverkan dvs. att programområdena hittar former att samverka mellan sig samt med och mellan samverkansgrupperna
3. Samspela med och stödja samverkansgrupperna och beredningsgruppen i beredning av underlag för beslut och ställningstagande i styrgruppen
4. Skapa mötesplatser och tillhandhålla plattform för informationsspridning, med utgångspunkt från SKL för regioner och landsting i samverkan
5. Vara ett administrativt stöd till styrgruppen, inklusive en sekreterarfunktion
6. Hantera processen för verksamhetsplaner, budget och inhämtningen av gemensamma medel för modellen
7. Säkra att programområdena och samverkansgrupperna bemannas med SKL-representation där det bör/ska finnas
8. Bidra med kompetens i drift, förvaltning och utveckling inom de olika program- och samverkansområdena

Regional stödfunktion

Förslag till arbetsuppgifter

1. Administrativt stöd till de regionala programområdena
2. Stödja de regionala programområdena i analysarbete och statistikhantering
3. Stödja de regionala programområdenas kommunikation
4. Bidra till att det finns strukturer för spridning, implementering och förbättringsarbete
5. Utbilda processledare för det regionala processarbetet
6. Stödja de regionala programområdena vid behov av samverkan med kommunerna
7. Stimulera öppen redovisning av resultat och jämförelser på enhetsnivå

Den regionala stödfunktionen stödjer de regionala programområdena.

Politik

Politik

Huvudmännens styrgrupp för kunskapsstyrning i samverkan

Huvudmännens och statens styrgrupp för nationella kvalitetsregister

Staten

Beredningsgrupp

Huvudmännens nationella stödfunktion

Nationella Programområden (Regionalt värdskap)

Nära vård	Akut vård	Infektionssjukdomar	Cancersjukdomar	Endokrina sjukdomar	Psykisk hälsa	Nervsystemets sjukdomar	Ögonsjukdomar	Öron-, näsa- och halssjukdomar	Hjärt- och kärlsjukdomar	Lung- och allergisjukdomar	Rörelseorganens sjukdomar	Hud- och könssjukdomar	Mag- och tarmsjukdomar	Njur- och urinvägsjukdomar	Kvinnosjukdomar och förlösning	Barn och ungdomars hälsa	Sällsynta sjukdomar	Tandvård
-----------	-----------	---------------------	-----------------	---------------------	---------------	-------------------------	---------------	--------------------------------	--------------------------	----------------------------	---------------------------	------------------------	------------------------	----------------------------	--------------------------------	--------------------------	---------------------	----------

Nationella samverkansgrupper

- Metoder för kunskapsstöd
- Kvalitetsregister
- Uppföljning och analys
- Läkemedel/medicinteknik
- Forskning/Life Science
- Patientsäkerhet
- Tillfälliga satsningar

Kommunerna

Patienter/brukare

Professionerna

Regionala och lokala strukturer och processer

Professionsföreningar och patientorganisationer

- Dialoger pågår

Beslutspunkter utifrån rekommendation

- ❖ **Att** landsting och regioner i samverkan *arbetar utifrån den gemensamma visionen*: Vår framgång räknas i liv och jämlik hälsa. Tillsammans gör vi varandra framgångsrika.
- ❖ **Att** landsting och regioner *samarbetar inom den gemensamma strukturen* för kunskapsstyrning.
- ❖ **Att** landsting och regioner *anpassar sin regionala och lokala kunskapsorganisation* till den nationella programområdes- och samverkansstrukturen med syfte att få styrka genom hela systemet.
- ❖ **Att** landsting och regioner *långsiktigt säkrar* en regional och lokal kunskapsorganisation i enlighet med den nationella strukturen.
- ❖ **Att** landsting och regioner *avsätter resurser* regionalt i form av att ta på sig värdskap för ett antal programområden, tillsätter ordförande och processledare för aktuella programområden samt avsätter tid för experter att delta i programområden och samverkansgrupper.

Beslutspunkter utifrån rekommendation

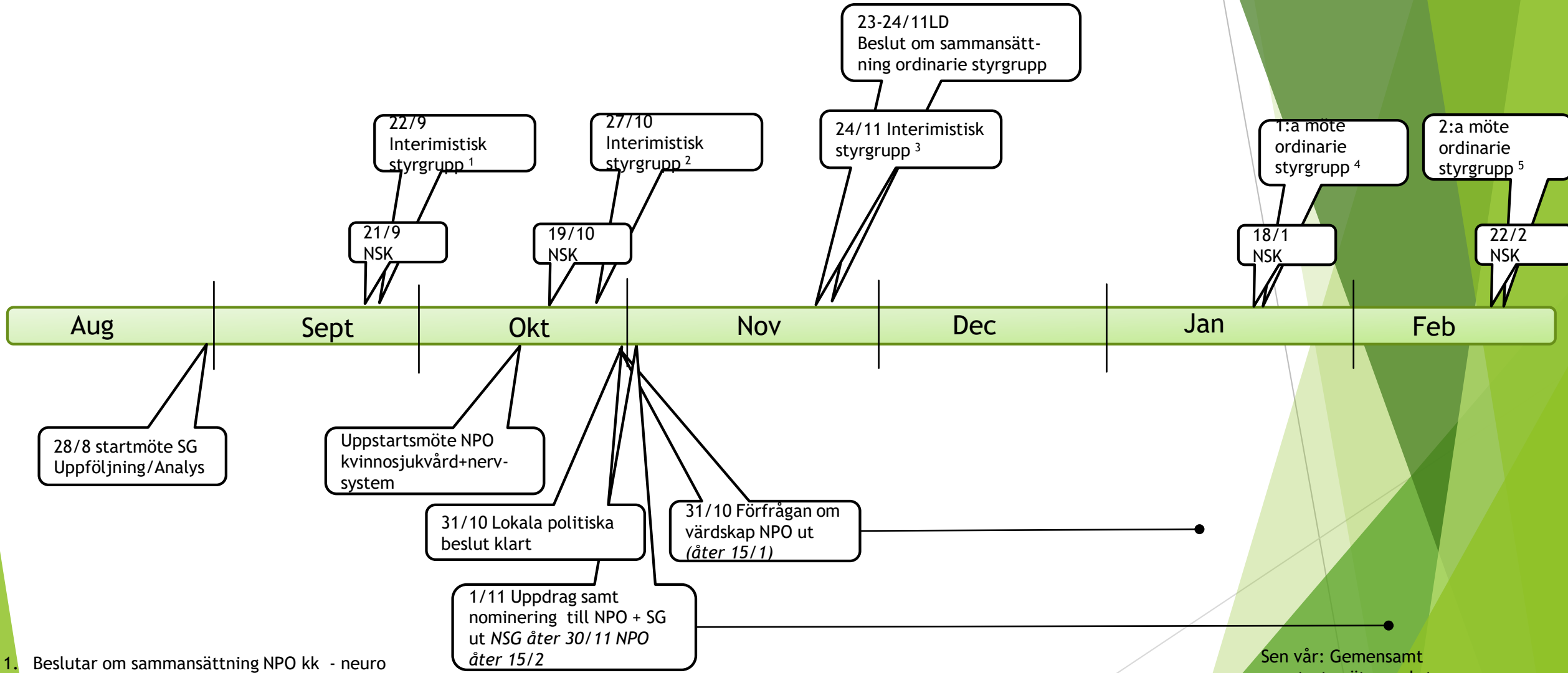
- ❖ Att landsting och regioner, med stöd av SKL, etablerar en gemensam organisations- och styrmodell för en sammanhållen struktur för kunskapsstyrning genom att:
 - inrätta *nationella programområden* med experter inom sjukdomsspecifika eller organisatoriska fält
 - tillsätta *nationella samverkansgrupper* med experter inom tvärgående områden så som; uppföljning och analys, läkemedel och medicinsk teknik, patientsäkerhet etc.
 - tillsätta en *strategisk styrgrupp* - styrgrupp för kunskapsstyrning i samverkan (SKS)
 - tillsätta en *beredningsgrupp* som bereder ärenden inför ställningstagande och beslut i styrgruppen (SKS)
 - inrätta en *nationell stödfunktion*, som utgår från och i första hand bemannas från SKL

Besluts punkter utifrån rekommendation

- ❖ Att landsting och regioner *följer och gör de förändringar som krävs* regionalt och lokalt utifrån beslut tagna av styrgruppen (SKS) i frågor rörande den nationella strukturen.
- ❖ Att landsting och regioner utifrån en rekommendation från SKL:s politiska ledning tar *politiskt inriktningsbeslut om styrgruppens uppdrag, mandat och den finansiella ram* som styrgruppen råder över för det gemensamma arbetet och att sjukvårdshuvudmannens politiska ledning utser landstings-/regiondirektören till ombud för hantering av frågan framåt.

Preliminär tidplan etablering "nationellt"

1. Beslutar om sammansättning NPO kk - neuro
2. Beslut om uppdrag återstående NPO+SG
3. Förslag till mål samt förslag till övergripande vp och budget fördelning
4. Fördelning av värdskap, beslut om VP inkl mål, nyckeltal 2018
5. Beslut om ledamöter i NPO och SG,

Sen vår: Gemensamt uppstartsmöte med styrgrupp, samtliga ordf, processledare, stödfunktion, myndigheter

Startas hösten 2017

- ▶ Nationella programområden (NPO)
 - ▶ Cancersjukdomar - RCC i samverkan
 - ▶ Psykisk hälsa - juni 17
 - ▶ Nervsystemets sjukdomar - okt 17
 - ▶ Kvinnosjukdomar och förlossningar - okt 17
- ▶ Nationella samverkansgrupper (NSG)
 - ▶ Uppföljning och analys - aug 17
 - ▶ Kvalitetsregister - okt 17
- ▶ NSK-Regiongrupp
 - ▶ NSK-Regiongrupp fungerar tills vidare som beredningsgrupp till den interimistisk styrgruppen/styrgruppen
- ▶ Nationellt kliniskt kunskapsstöd
 - ▶ beta.nationelltklinisktkunskapsstod.se/

Startas våren 2018

▶ Nationella programområden (NPO)

- ▶ Infektionssjukdomar
- ▶ Endokrina sjukdomar
- ▶ Ögonsjukdomar
- ▶ Öron-,näsa- och halssjukdomar
- ▶ Hjärt- och kärlsjukdomar
- ▶ Lung- och allergisjukdomar
- ▶ Rörelseorganens sjukdomar
- ▶ Hud- och könssjukdomar
- ▶ Mag- och tarmsjukdomar
- ▶ Njur- och urinvägssjukdomar
- ▶ Barn och ungdomars hälsa
- ▶ Sällsynta sjukdomar
- ▶ Tandvård
- ▶ *Nära vård - ej beslutat*
- ▶ *Akut vård - ej beslutat*

▶ Nationella samverkansgrupper (NSG)

- ▶ Metoder för kunskapsstöd
- ▶ Forskning/Life Science
- ▶ Patientsäkerhet

▶ Nationella arbetsgrupper

- ▶ Smärta (ny grupp)
- ▶ Astma/KOL (fd programråd)
- ▶ Diabetes (fd programråd)
- ▶ Stroke(fd programråd)
- ▶ Strama (fd programråd)
- ▶ Levnadsvanor (fd programråd)
- ▶ Promärvård (fd programråd)

God kvalitet i hälso- och sjukvården

Det finns utmaningar i hälso- och sjukvården när det gäller följsamhet till kunskap, exempelvis skillnader mellan kvinnor och män och mellan olika landsting. Regeringen bedömer att de processer som nu pågår på landstingsnivå för att säkerställa en mer kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård av hög kvalitet har potential att i grunden påverka svensk hälso- och sjukvård i en positiv riktning. Den statliga styrningen med kunskap får härigenom en samordnad mottagarstruktur och en tydlig samverkanspart för vidare utveckling av kunskap i hälso- och sjukvården. Regeringen bedömer även att de förslag som lämnades i betänkandet Kunskapsbaserad och jämlik vård (SOU 2017:48) är värdefulla att beakta.